

RAPPORT STOP WERKEN ZONDER LOON

MEER KOOPKRACHT EN ECHTE BANEN

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	03
Bevindingen Meldpunt Stop Werken Zonder Loon: VERDRINGING, VERNEDERING, SANCTIES EN UITZICHTLOOSHEID	04
AANBEVELINGEN	10
Van vrijwillig tot zeer streng DE TEGENPRESTATIE	11
Thomas Kampen onderzocht vrijwilligerswerk met uitkering "WE CREËREN EEN SCHADUWARBEIDSMARKT GERUND DOOR 'GRATIS' WERKNEMERS"	12
Peter Dibbets vouwt sinds ruim twee jaar kunstbloemen: "IK STA COMPLEET STIL"	16
Rieks Palts werkt al drie jaar zonder loon in de groenvoorziening: "HET IS ZO UITZICHTLOOS"	18
Anonieme vrouw uit de Randstad: "PARTICIPATIEBAAN BIJDT GEEN PERSPECTIEF"	20
Age Ruiter, beheerder activiteitengebouw sinds 2011: "ALS JE WERKT, VERDIEN JE LOON"	22
COLOFON	24

www.fnv.nl/zonderloon

STOP

**WERKEN
ZONDER
LOON!**

GEZOCHT
RECHTE
BAKERS

WIJER
BUIJEN
RECHT

STOP
WERKEN
ZONDER
LOON!

VOORWOORD

De Participatiewet, met zijn opgelegde tegenprestatie, zorgt voor een enorme uitbreiding van verplicht werken zonder loon. Het wordt gewoon, blijkt uit de resultaten van ons meldpunt in dit rapport.

Dat is het niet en mag het niet worden ook. Verplicht werken zonder loon is een gevaarlijke ontwikkeling. Het verdringt gewoon werk. Het leidt tot afbraak van arbeidsvoorwaarden en rechten. En daarmee raakt het ook de (betaald) werkenden. We moeten het daarom dringend stoppen.

De schrijnende verhalen over vernedering, bedreiging en uitzichtloosheid die mensen aan het Meldpunt Stop Werken Zonder Loon toevertrouwen, maken dit duidelijk: het kan u en mij binnen de kortste keren zelf overkomen.

Bijna overal kan dat. Slechts enkele gemeenten, zoals Amsterdam en Arnhem, hebben in een verordening vastgelegd dat een bijstandsgerechtigde alleen vrijwillig een tegenprestatie levert. De gemeente faciliteert dan en ziet toe op verdringing. Zo hoort het.

Een groot aantal gemeenten laat bijstandsgerechtigden echter

doodgewoon – onder het mom van werkervaring, reïntegratie en participatie – maand na maand, meer dan dertig uur in de week werken. Werk waarvoor bedrijven voorheen gewoon betaalden.

De FNV wil voorkomen dat mensen tegen elkaar worden uitgespeeld. Werkverdringing moet stoppen. Er bestaan slechts twee soorten werk: betaald en vrijwillig. Daarom zeggen wij tegen politici: 'Bestrijd de werkloosheid, niet de werklozen!'.

Ruud Kuin

vicevoorzitter FNV

VERDRINGING, VERNEDERING, SANCTIES EN UITZICHTLOOSHEID

STOP WERKEN ZONDER LOON

Verplicht werken zonder loon verdringt gewoon betaald werk. Het is vernederend, bedreigend, uitzichtloos. Verplicht werken zonder loon komt overal, in alle sectoren, voor. Het wordt gedaan door lager- én hoger opgeleiden. Dat blijkt uit de resultaten van het Meldpunt Stop Werken Zonder Loon van de FNV. Meer dan vijfhonderd – betaalde en onbetaalde – werknemers vulden de enquête in. Vooral bijstandsgerechtigden blijken prooi van willekeur, vernedering en verarming. Velen zijn ten einde raad.

VERANTWOORDING

Op 22 maart 2015 hadden 538 mensen hun verhaal verteld via een enquête van het digitale Meldpunt Stop Werken Zonder Loon van de FNV. Daaronder 265 uitkeringsgerechtigden (49%), veelal met een bijstandsuitkering. Verder 17 stagiaires (3%), 77 vrijwilligers, veelal gepensioneerden (15%) en 179 werknemers met een dienstverband (33%) die verdringing op de werkvloer zien en ervaren. Deze meldingen zijn verwerkt in dit rapport.

“Per 6 april wordt mijn baan stopgezet en ingevuld door een vrijwilliger als gastvrouw met precies dezelfde taken.”

De meldingen geven een helder en indringend beeld van de praktijk en de gevolgen van verplicht werken zonder loon. Dit rapport richt zich vooral op de ervaringen van mensen met een bijstandsuitkering.

Het landelijke Meldpunt Stop Werken Zonder Loon is op 17 april 2015 gesloten. Op lokale meldpunten van de FNV in Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Den Haag, Sittard-Geleen en Stads kanaal/Vlagtwedde kunnen mensen hun ervaringen

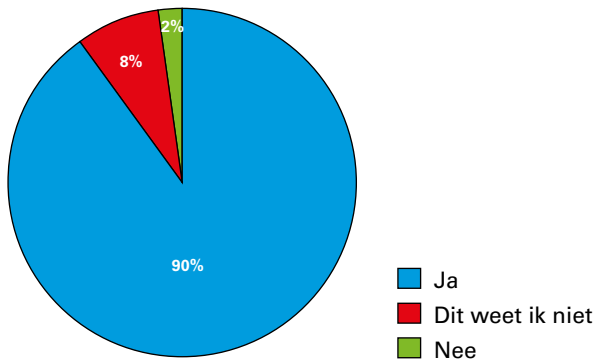
nog wel kwijt. Ook in andere gemeenten wil de FNV meldpunten openen. Via andere wegen blijven wij ook luisteren, bijvoorbeeld via onze Facebook-pagina.

HET ONDERZOEK

Werken zonder loon breidt zich als een olievlek uit over het land. Een nieuw verschijnsel is het niet. Nederland staat bekend om zijn maatschappelijke middenveld waar mensen hun handen uit de mouwen steken. Druk voor de sportclub of de plaatselijke harmonie. Mantelzorg. Het is zwaar, maar mensen doen het vrijwillig. Het geeft voldoening. Maar nu waart een spook door het land. Onvrijwillig werken, zonder loon, grijpt om zich heen. Als verplicht reïntegratietraject (vaak zonder uitzicht op een betaalde baan) of als verplichte tegenprestatie voor het recht op een uitkering om in je basale levensonderhoud te voorzien.

Over verdringing, vernedering, bedreiging (met sancties) en uitzichtloosheid. En bittere armoe.

VERDRINGING

Doen onbetaalde krachten werk dat eerder (deels) door betaalde krachten werd gedaan?

Negen van de tien mensen die hun verhaal aan het meldpunt toevertrouwen, vertellen dat betaalde collega's hebben moeten wijken voor mensen die met behoud van uitkering het werk overnamen. Die doen het werk er niet even bij. Veel tijd om te solliciteren is er niet. Meer dan vier op de tien werkers zonder

loon (41%) is meer dan dertig uur in de week actief. Het gaat meestal om vaste werktijden in de week.

Dat geldt ook voor Karin. Dat is niet haar echte naam. Ze wil haar kansen bij sollicitaties niet verslechteren. Ze werkte puur en alleen met een bijstands-uitkering veertig uur per week of zelfs meer.

Karin verstaat haar vak als desktop publisher. Op haar computer tovert ze mooie creaties. Daar zal toch vraag naar zijn op de arbeidsmarkt? Denk je dan. Jawel. Maar waarom zou haar werkgever, de directeur van een commercieel bedrijf, betalen als hij die creatieve werknemers ook gratis aangeleverd krijgt uit de kaartenbak van de sociale dienst?

“In de afgelopen jaren hebben op mijn functie al vijftien mensen gewerkt”, meldt ze. “Veertig uur in de week. Allemaal zonder loon, betaald door de sociale dienst. Pure verdringing. Ik krijg niet meer dan mijn negenhonderd euro bijstand. Ik houd niets over om van te leven, laat staan iets opzij te leggen voor reparaties of zo.”

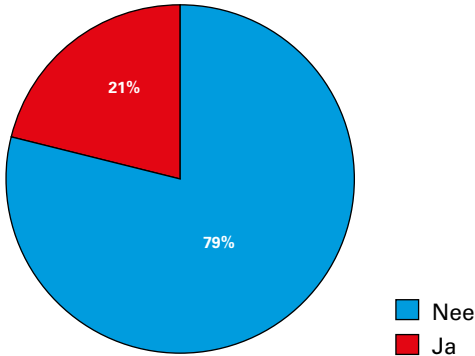
Al haar collega’s maken veel overuren. Zij dus ook. Gewoon niet zeuren, is de bedrijfscultuur. Ze kreeg de opdracht zich in het weekeinde in te lezen in de mogelijkheden in de creative cloud. “Dan moet ik ook e-mails beantwoorden. Het werd me kwalijk genomen dat ik op mijn vrije dagen niet naar mijn mail had gekeken. Hoe moet ik me in deze situatie handhaven? Dit is toch gewoon werk dat gewoon betaald moet worden?”

“Er wordt hier zelfs regelmatig overgewerkt. Dit slechts met behoud van uitkering. Heb de indruk dat ze alleen maar denken aan goedkope arbeidskrachten.”

Een andere jonge vrouw, Samantha, solliciteerde op een vacature voor serveerster, kreeg geen reactie om vervolgens dezelfde functie aangeboden te krijgen via haar consulent van de sociale dienst. Samantha maakte bezwaar. Dit was toch gewoon werk? Het antwoord van de consulent van de sociale dienst: in plaats van nodeloos te blijven hopen op een (positieve) reactie op haar sollicitaties, kon Samantha maar beter ingaan op zijn aanbod om dit werk verplicht vrijwillig op te pakken, gewoon met behoud van haar uitkering.

VERNEDERING EN BEDREIGING

Heb je weleens een sanctie (boete) opgelegd gekregen?

Veel respondenten klagen over geestdodend werk dat ze verplicht moeten doen. Mensen die al dertig jaar hebben gewerkt of 's morgens vroeg hun kind naar school brengen, krijgen te horen dat ze werkritme moeten opdoen om te wennen aan structuur.

“Een verplichte werkervaringsplaats kan ik me nog voorstellen voor iemand die lang werkloos is. Ik moet ook. Maar mijn baan is pas een maand geleden beëindigd. Ik vind dit ver gaan.”

Soms is werk best leuk, maar toch vernederend. Zoals voor Peter die al twee jaar met plezier in een skatehal achter de bar staat. Hij is er de enige niet. Medewerkers boven de 27 jaar krijgen extra betaald, bovenop hun bijstandsuitkering, één euro per uur. Jongeren krijgen zelfs die euro niet en het verhaal gaat dat de bonus ook voor de 27-plussers op de helling gaat.

“Ze zeggen”, zegt Peter, “dat deze baan vrijwillig is. Maar als je weigert heeft dit gevolgen. Als lid van de FNV ben ik blij dat hier eindelijk iets aan gedaan wordt. Persoonlijk vind ik dat we uitgebuit worden. Het is nogal leuk om voor andere mensen iets te eten te maken terwijl je zelf verrekt van de honger en geen geld meer hebt.”

Sancties worden vaak opgelegd. Twee op de tien respondenten (21%) zegt dat een consulent hem of haar wel eens een sanctie heeft opgelegd. Dat lijkt misschien niet veel. Maar stel je eens voor... Dat kan gaan om een korting van 10, 20 of 30 procent op de uitkering, maar zelfs ook om volledige stopzetting gedurende een of meer maanden. Zo'n boete brengt je meteen in financiële nood.

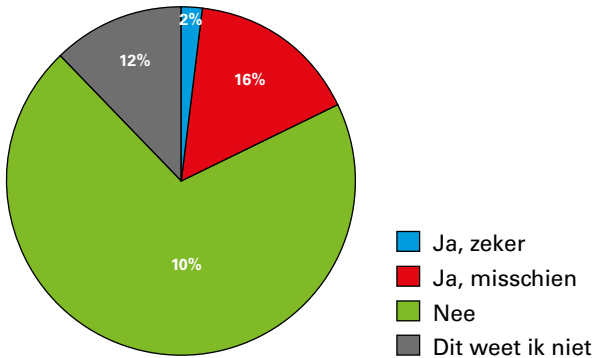
In Rotterdam gaat het hardhandig. Wie een tegenprestatie moet leveren, moet niet ook om rechten vragen. Het sanctiewapen staat altijd in de aanslag. Zoals voor Gerard in 'de riool'. Hij werkte er met collega's die gewoon volgens de cao beloond werden. Raar toch? Dus vroeg hij waarom hij niet gewoon betaald kon krijgen voor zijn werk, net als zijn collega's. Gevolg was een korting van drie maanden volledige uitkering wegens werkweigering. Met behulp van vakbondsadvocaten is die maatregel teruggedraaid, maar Gerard kan er nog niet over uit. "Werken zonder loon is niet alleen psychisch zwaar en vernederend, het staat het vinden van gewoon betaald werk eerder in de weg dan dat het je op de arbeidsmarkt helpt. Ik vroeg om een plan van aanpak. Dat leek er aan te komen. Toen was mijn klantmanager ineens ontslagen. De nieuwe houdt het af. Die dreigt voortdurend met maatregelen en sancties. Ik wil graag een opleiding en een duidelijk traject naar betaald werk. Dit is je reinste slavernij. Dit siert Nederland niet."

"De werkdruk, het solliciteren en de dreiging met boetes worden me teveel. Ik ben bang dat ik zo dadelijk weer bij de psychiater zit."

Twintiger Patrick werkte als verplichte tegenprestatie al negen maanden veertig uur in de week in een kippenfabriek. Zwaar werk, koud en vochtig. Regelmatig moest hij ook overwerken. Zonder enige financiële genoegdoening. Het werk kostte hem geld van zijn toch al schamele bijstandsuitkering. De kosten voor openbaar vervoer, warme werkkleding en veilige schoenen kreeg hij niet vergoed. Zijn moeder moest daarvoor al bijspringen. Na negen maanden weigerde hij nog langer aan de band te staan met collega's die gewoon volgens de cao betaald krijgen. Werkweigering! 100% sanctie. Nu al voor de tweede maand. Hij is kapot. De huur kan hij niet meer betalen. Schulden stapelen zich op. Hij teert nu helemaal op de portemonnee van zijn moeder. Toen de consulent van de sociale dienst op de verplicht overgelegde bankafschriften zag staan dat zijn moeder wat geld voor boodschappen had overgemaakt, vroeg de ambtenaar streng waarvoor dat wel niet was...

UITZICHTLOOSHEID EN VERARMING

Denk je dat je als uitkeringsgerechtigde meer kans hebt op een betaalde baan door dit werk?

Veel werkzoekenden doen hun uiterste best om werk te vinden. Als de tegenprestatie echt zou bijdragen aan hun kansen, zouden waarschijnlijk veel werkzoekenden er vrijwillig aan mee doen. Wat echter ontbreekt, is uitzicht op betaald werk. In 78% van de meldingen blijkt er op papier geen plan van aanpak te zijn. Als zo'n brief er wel is, staat in 70% van de gemelde gevallen niets vermeld over het recht om bezwaar aan te tekenen. "Er is geen plan. Geen perspectief. Het is zo uitzichtloos," zegt iemand die al drie jaar in de groenvoorziening werkt."

Een grote meerderheid (86%) van de respondenten die verplicht werken voor hun bijstandsuitkering krijgt daar geen cent extra voor. Vaak maken ze alleen maar kosten. Voor kleding, om met het openbaar vervoer bij het werk te komen enzovoort.

"Ik word behandeld als de eerste de beste snotneus, maar deze is wel 63 jaar. Als je werkt, denken mensen dat je wel wat overhoudt. Nou mooi niet!"

Een jonge moeder van twee kinderen, waarvan één gehandicapte dochter, werd bij het aanvragen van een uitkering meteen voor 30% gekort en voor 32 uur in

de week naar Work First in een sociale werkplaats gestuurd. Haar kind moet naar de buitenschoolse opvang en kan geen therapie meer krijgen.

“Werk op maat is er niet”, vertelt ze. “Bij de sociale werkplaats moet een gehandicapte plaats voor mij maken. Ik vertik het! Die mensen zijn zo blij met hun dagbesteding. Door alle eisen die ze stellen voel ik me gewoon genooddaakt me terug te trekken uit de bijstand. Ik werd al meteen gekort. Reden? Zes maanden voor ik me bij de sociale dienst meldde, had ik onvoldoende gesolliciteerd. Zes maanden! De uitkering is toch al zo laag dat ik mijn huur er niet van kan betalen. Ik heb geen energie meer om bezwaar aan te tekenen. Ik zou zo blij zijn met een betaalde baan, zodat ik in mijn huis kan blijven wonen en mijn kinderen kan verzorgen. Maar ja, het is er niet. Opgebrand. Dat ben ik ondertussen. Pfff...”

De namen in deze tekst zijn niet de echte namen van de respondenten. Om verschillende redenen, zoals angst voor sancties of gevolgen voor sollicitaties, gebruiken we pseudoniemen.

AANBEVELINGEN

HOE HET KAN!

- Gebruik het budget niet voor werken zonder loon, maar voor het scheppen van betaald werk tegen minimaal het wettelijk minimumloon of, indien van toepassing, het cao-loon.
- Sta werken met behoud van uitkering alleen toe als het echt vrijwillig is. Op basis van eigen keuze, wensen en inbreng.
- Sta vrijwilligerswerk met behoud van uitkering alleen toe als het geen betaald werk verdringt. Voer een Verdringingseffectrapportage (VER) in.
- Richt een Interventieteam Verdringing op, met deelname van de FNV, om misstanden te voorkomen, dan wel op te sporen en te beëindigen.
- Beloon vrijwilligerswerk met een bonus op de uitkering en vergoed werk-kosten, zoals openbaar vervoer en kinderopvang.
- Elimineer elke vorm van druk, inclusief sancties, waarmee mensen toch gedwongen zouden kunnen worden zonder loon te werken.
- Richt een gemeentelijk meldpunt in, waar mensen gevallen van onheuse bejegening en ‘verplichte vrijwilligheid’ kunnen melden.

VAN VRIJWILLIG TOT ZEER STRENG DE TEGENPRESTATIE

Door de Participatiewet, die op 1 januari 2015 is ingegaan, moeten gemeenten bij verordening iets regelen over het leveren van een tegenprestatie voor een bijstandsuitkering. Het gros van de gemeenteraden heeft in december 2014 zo'n verordening vastgesteld, hoewel dat formeel volgens de wet voor 1 juli 2015 moet. In januari inventariseerde en analyseerde de FNV de verordeningen in 74 gemeenten met 6,6 miljoen inwoners. Daaruit blijkt dat de verschillen groot zijn. Het 'kan'-gehalte is hoog. Veel gemeenten houden zich het recht voor een verplichte tegenprestatie op te leggen, maar regelen nagenoeg niets met betrekking tot het voorkomen van het verdringen van echte banen of ten aanzien van randvoorwaarden en rechten.

Drie gemeenten wijzen de verplichting tot tegenprestatie af en faciliteren deze uitsluitend op vrijwillige basis. Dat zijn Amsterdam, Arnhem en Groningen. Eindhoven en Utrecht geven aan in dezelfde richting als 'de drie' te denken.

Het overgrote deel van de gemeenten maakt de verplichte tegenprestatie voor een bijstandsuitkering dus mogelijk. Een aantal daarvan zal in de praktijk terughoudend zijn, zoals Nijmegen, maar Rotterdam kan de verplichte tegenprestatie zelfs blijvend gedurende twintig uur per week opleggen. Den Haag beperkt zich tot maximaal acht uur per week en 100 uur per jaar.

Zie ook: www.fnv.nl/zonderloon

“TEGENPRESTATIE LEIDT TOT SCHADUWARBEIDSMARKT”

Bijstandsontvangers verplichten tot een tegenprestatie werkt contraproductief. Verplicht vrijwillig werken vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt. Dat concludeert socioloog Thomas Kampen. “Er ontstaat een schaduwarbeidsmarkt gerund door ‘gratis’ werknemers.”

Sinds januari 2015 mogen gemeenten bijstandsontvangers verplichten een tegenprestatie te leveren voor hun uitkering. Thomas Kampen onderzocht al eerder wat de effecten zijn van vrijwilligerswerk op bijstandsontvangers door in een aantal grote gemeenten, dat al sinds 2007 tegenprestatiebeleid voert, met bijstandsontvangers te praten. Dat resulteerde eind 2014 in het promotieonderzoek ‘Verplicht vrijwilligerswerk: de ervaringen van bijstandcliënten met een tegenprestatie voor hun uitkering’.

Op zich is met het leveren van een tegenprestatie niets mis, vindt Kampen. Mits het aansluit op de wensen van bijstandcliënten, perspectief op werk biedt en geen regulier werk verdringt. Maar wat je nu ziet, zegt hij, is dat mensen veel langer in vrijwillige functies zitten.

“Zonder perspectief op een echte baan en ook nog eens in functies die betaalde banen verdringen. Daardoor creëer je een soort schaduwarbeidsmarkt. Dat zie je in tal van sectoren, zoals in de zorg. Vrijwilligers gaan aan het werk met behoud van uitkering, vaste medewerkers worden ontslagen. De tegenprestatie is niet bedoeld als reïntegratietraject, maar als tegenprestatie op zich.”

“Kijk niet alleen naar de werkloze”

VLUCHTHEUVEL

Volgens de overheid, zowel op landelijk als gemeentelijk niveau, zou deelnemen aan vrijwilligersactiviteiten de afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen en bijdragen aan

het verantwoordelijk maken van bijstandsontvangers. En leiden tot een reguliere baan. “Dat blijkt dus niet het geval. Bijstandsccliënten die vrijwilligerswerk doen vinden zelden een betaalde baan”, concludeert Thomas Kampen. Ondanks de hoopvolle vergezichten die klantmanagers van de sociale dienst schetsen. “Het ontbreekt namelijk vaak aan een volgende stap in de begeleiding en bemiddeling. “De bijstandsgerechtigde gaat zich, bij gebrek aan

perspectief op de reguliere arbeidsmarkt, identificeren met het vrijwilligerswerk. Het als een vluchtheuvel zien. En een manier om van het stigma af te komen.”

PERVERSE GEVOLGEN

Uit de ervaringen van bijstandsgerechtigden die bij het FNV-meldpunt Stop Werken Zonder Loon hun verhaal deden, blijkt dat veel mensen het onrechtvaardig vinden ‘gratis’ te werken zonder perspectief, last

Thomas Kampen: “Het ontbreekt aan langetermijndenken.”

hebben van de altijd dreigende sancties en het vernederend vinden als lui en structuurloos te worden weggezet. Kampen: "Het zijn perverse gevolgen van alle verschillende regelingen die gemeenten hanteren. Wantrouwen ten aanzien van de uitkeringsgerechtigde overheerst. Terwijl de meeste mensen zich nuttig willen maken. Er is geen plan, geen idee. Als mensen maar actief zijn, is de klantmanager blij. Maar waar wil je naar toe met al die trajecten? Het ontbreekt aan langetermijndenken."

"Er is geen plan, geen idee"

Volgens Kampen zou de overheid mensen gericht moeten helpen om terug te komen op de arbeidsmarkt. Niet met standaardpakketten en repressie, maar met hulp op maat. Kampen: "Ik voorspel dat de tegenprestatie in deze vorm geen lang leven is beschoren. Werken zonder loon is geen goed idee. We moeten naar een bewustzijn dat werkloosheid een probleem van het collectief is, niet van het individu. Kijk niet alleen naar de werkloze, maar naar de werkloosheid als gegeven op de huidige arbeidsmarkt."

A man with glasses and a red high-visibility vest is speaking into a red megaphone. He is holding a white sign with red and black text. In the background, other people and a building are visible. A colorful graphic border is on the right side of the image.

Ik wil een
echte baan,
geen gratis
baan

“IK STA COMPLEET STIL”

NAAM: PETER DIBBETS
LEEFTIJD: 30 jaar
WERK: PRODUCTIEWERK ISWI AALTEN
SINDS: 2013
LOON: BIJSTANDSUITKERING

“Sinds ruim tweeënehalf jaar ‘modelleer’ ik kunststofbloemen uit China. We zitten in een grote koude hal van de sociale werkvoorziening WEDEO: Wsw’ers met een contract en cao-loon, mensen met een taakstraf en werknemers via de bijstand. De sfeer in de productiehal is negatief en deprimerend. Officieel zit ik, sinds mijn WW-uitkering afliep, in een reïntegratietraject. Perspectief zie ik niet. Ik sta compleet stil. Ik heb vaak gevraagd ervaring op te mogen doen op het administratieve vlak. Ik heb de opleiding tot filiaalmanager afgerond, ook in die functie gewerkt. En ook een paar jaar commerciële economie gedaan. Ze doen niets om

je te helpen een serieuze baan te vinden. Het is frustrerend en vernederend om geen redelijk inkomen te verdienen. Laatst heb ik geweigerd te werk te worden gesteld in een sporthal. Omdat ik niet elke avond en elk weekend wil werken. Straf: twee maanden geen uitkering. Dat voelt als chantage. Ik wil graag iets betekenen voor de maatschappij in plaats van goedkope arbeidskracht te zijn. Mensen zijn bang. Bang voor represailles. Ik houd mijn mond niet meer. Ik heb nu toestemming gekregen om twee dagen per week als vrijwilliger bij Vluchtelingenwerk aan de slag te gaan. Eindelijk iets zinvol!”

A portrait of Peter Dibbets, a young man with light brown hair and blue eyes, wearing a dark leather jacket over a black hoodie. He has his arms crossed and is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a blurred outdoor setting with a building and yellow doors. A decorative graphic on the right side of the image consists of a green diagonal bar, a blue diagonal bar, and a red diagonal bar.

**PETER DIBBETS:
"IK HOUD MIJN
MOND NIET MEER."**

“HET IS ZO UITZICHTLOOS”

NAAM: RIEKS PALTS
LEEFTIJD: 36 jaar
WERK: GROENVOORZIENING WEDEKA VEENDAM
SINDS: 2012
LOON: BIJSTANDSUITKERING

“Na een afgebroken hbo-opleiding en verschillende banen, de laatste in de bouw, kwam ik via de WW in de bijstand terecht. Ik heb van alles gedaan als tegenprestatie: speeltuinen onderhouden, de parkeerplaats van het UWV opnieuw bestraten. Het regiem is streng. Om 7 uur staat er iemand van de gemeente te controleren of je er bent, anders krijg je een sanctie. Wij zijn kennelijk niet te vertrouwen. In 2012 kon ik bij Wedeka in de groenvoorziening aan het werk. Intussen ben ik begonnen aan de mbo II-opleiding. Misschien kan ik ooit bij een hovenier aan de slag. Als de arbeidsmarkt aantrekt, ontstaat daar

misschien weer werk. Ik doe het graag.

Ik werk in de buitendienst en zit met Wsw-collega's in de keet die wél een cao-loon krijgen. Dat steekt. Van mijn schamele 700,03 euro kan ik niet zelfstandig rondkomen. Ik woon weer thuis.

Er is geen plan. Geen perspectief. Wel sollicitatieplicht. Het is zo uitzichtloos. Elk jaar teken ik weer een plan van aanpak – zonder resultaat. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat ik hier jaren voor mijn uitkering werk tot Wedeka wordt opgedoekt. Om arbeidsethos te leren. Ik heb altijd gewerkt!”

**RIEKS PALTS:
"ER IS GEEN PLAN,
GEEN PERSPECTIEF."**

“PARTICIPATIEBAAN BIEDT GEEN PERSPECTIEF”

NAAM: VROUW, ANONIEM
LEEFTIJD: 47 jaar
WERK: PARTICIPATIEBAAN WESTEN DES LANDS
SINDS: 2014
LOON: BIJSTANDSUITKERING

“Na de WW kreeg ik te maken met de bijstand. De eerste helft van 2014 heb ik een verplicht participatietraject (max. 12 maanden) gevolgd. Als hbo’er met ervaring kon ik aan de slag als taalcoach voor anders-taligen. De organisatie had geen ervaring op dit terrein. Ik moest mijn eigen lesmateriaal ontwikkelen. De onderlinge sfeer was slecht. Volgens mijn klantmanager was het voor mij gunstiger om te solliciteren vanuit een ‘werkende’ positie. Daar heb ik niets van gemerkt. Aan de cursisten beleefde ik veel plezier; dat motiveerde me. De evaluaties waren vernederend: of ik me wel respectvol

gedroeg? Na een half jaar kon ik stoppen.

Een participatiebaan moet ook voor de uitkeringsgerechtigde perspectief bieden. Het valt niet mee om rond te komen van een bijstandsuitkering; het is toch een aanslag op je autonomie. Een slechte werksfeer, geen waardering, dat vond ik het moeilijkste. Wat mij ergert is dat de werkloze vaak de verliezer is. Met uiteenlopend vrijwilligerswerk heb ik inmiddels mijn eigen reïntegratietraject gecreëerd. Daarmee bouw ik op een positieve manier aan mijn netwerk. Van de gemeente heb ik niets meer gehoord.”

De persoon op de foto is om privacyredenen onherkenbaar gemaakt.

**"HET IS EEN
AANSLAG OP JE
AUTONOMIE."**

"ALS JE WERKT, VERDIEN JE LOON"

NAAM: AGE RUITER
LEEFTIJD: 57 jaar
WERK: MIKS WELZIJN, BEHEERDER BREDE SCHOOL JOURE
SINDS: 2011
LOON: IOAW-UITKERING

"Ik heb sinds mijn vijftiende gewerkt, waarvan 26 jaar bij PTT Post. Op mijn 53ste ging het postkantoor in Joure dicht. De crisis, mijn leeftijd; alles zat tegen. Na de WW kwam ik een jaar geleden in de IOAW terecht: 850 euro per maand. Ik solliciteer. Ben ingeschreven bij het uitzendbureau. Tevergeefs. Elke maand heb ik een gesprek met de jobcoach. Die ziet ook wel dat er geen banen zijn. Betaalde banen. Een paar maanden na mijn ontslag ben ik, met toestemming van het UWV, als vrijwilliger aan het werk gegaan bij een culturele instelling.

Die functie is nu uitgegroeid tot beheerder van de Brede School, waar allerlei instellingen zitten. Ze zijn van 's morgens vroeg tot 's avonds laat open. Ik werk in opdracht van welzijnsorganisatie Miks Welzijn. Twee jaar geleden was dit nog een betaalde baan. Ik vind het mooi werk. Heb het enorm naar mijn zin. Maar het is jammer dat er niets tegenover staat. Als je werkt, verdien je loon, vind ik. Ik zou de laatste negen jaar tot mijn AOW graag een inkomen verdienen. Mijn huis moet ik te koop zetten. Terwijl huren veel duurder is. Samen rondkomen is onmogelijk."

**AGE RUITER:
"RONDKOMEN IS
ONMOGELIJK."**

1 3 5 1 k3:5

8 #8

D

COLOFON

Uitgave FNV Pers in opdracht van FNV

Bijdragen Mariëtte van Dijk, Lisette Douw, Pien Heuts, Hans Hupkes, Ruud Kuin

Eindredactie Pien Heuts

Vormgeving en DTP Studio FNV

Fotografie Jeannette Schols, Utrecht

Campagneleider Stop Werken Zonder Loon Ger Deleij (G.Deleij@bg.fnv.nl)

Meer informatie: www.fnv.nl/zonderloon

Facebook: Stop Werken Zonder Loon

Druk Van Liere Media bv, Emmen

Oplage 500

April 2015

